Mateřská škola Nový Šaldorf

Čarodějnice

Cíle: seznámit děti se zvyky a tradicemi
- rozvíjet u dětí fantazii a představivost
- domýšlet důsledky vlastního chování – možné nebezpečné situace
- poznávat rostliny a byliny – léčivé x jedovaté

Očekávané výstupy:
- Rozšiřovat slovní zásobu dětí o nová slova
- Umět vyjádřit myšlenku, popsat situaci – domýšlet nebezpečné situace
- Vnímat všemi smysly
- Tvořivě využívat přírodní i umělé materiály – stavba chýše
- Dokázat odmítnout nepříjemný kontakt – modelové situace, projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám
- Umět pojmenovat povahové vlastnosti
- Chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se,
rozvíjet hru
- Mít poznatky z nejrůznějších oblastí života – tradice, zvyky
- Uvědomit si, jak můžeme chránit životní prostředí – co do lesa patří a co ne
- Pohybovat se dynamicky po delší dobu
- Poznávat antonyma

Pálení čarodějnic - původ a historie

Pálení čarodějnic patří k doposud k velmi živým zvykům. Filipojakubská noc z 30. dubna na 1. květen bývala jednou z magických nocí, kdy prý měly zlé síly větší moc než jindy. O půlnoci před sv. Filipem a Jakubem, kdy měly zlé síly moc škodit lidem, se daly nalézt četné poklady. Aby se hledající před silami bránil, musel mít při sobě květ z kapradí, svěcenou křídu a další předměty. Lidé věřili, že v povětří poletuje spousta čarodějnic, které se slétají na sabat. Proto se této noci říká „noc čarodějnic".

Čarodějnice se před sabatem natíraly kouzelnými mastmi, s jejichž pomocí pak mohly na košťatech létat. Taková košťata prý bývala zhotovena z jasanového dřeva, vrbových a březových proutků. Při reji byla volena královna sabatu, která potom vládla hostině a tanci - „čarodějnickému kolu" - to se tančilo pozpátku. Jídla vypadala sice lákavě, ale byla bez chuti a nezahnala hlad. Nesměl chybět ani kotel plný žab a hadů stejně jako nádoby s jedy. Čarodějnice se tu, jak lidé kdysi věřili, s oblibou proměňovaly ve vlky, psy a jiná zvířata a vyprávěly si, co všechno zlého se jim od posledního setkání podařilo lidem natropit.

Čarodějnice však nebyly jen zlé, těch, které znaly tajemství bylin, uměly zahánět nemoci a napravovat zlomeniny si lidé vážili. Bylinkářky - vědmy se vyznaly v tajích přírody. Věděly mnoho o působení rostlin, hub, kamenů, kovů, drahokamů, ale i barev a vůní.

(BENEŠOVÁ, Alena. Kouzla a žerty čarodějky Berty. Praha: JUNIOR, 2004.

Jak taková ježibaba či čarodějnice vypadá?

Svou postavou připomíná Ježibaba polétavá obyčejnou stařenku. Ze zvláštních znamení lze připomenout velký nos, výrazně čnějící zuby a rozcuchané šedé vlasy, které jí za letu vlají zpod šátku nebo zpod čepice. Rozeznat ji od lidské stařeny je nejsnazší právě ve vzduchu. Ježibaba polétavá ovšem nelétá za každého počasí a v každé denní době, nejčastěji je možno ji v povětří vidět za úplňku, za bouřlivých nocí.

- ingredience pro čarodějku - rozlišování koření (smyslové vnímání zrakem, čichem, hmatem); vyrábění čarodějných lektvarů pomocí potravinářských barev (různé barvy, míchání odstínů), možno vytvořit výstavku (nápoje jsou ve sklenicích, doplněné štítky s jejich názvy, které vymýšlíme společně s dětmi podle barev nápojů - např. Čarodějný sen, Ohnivá voda, Ropuší sliz, Pavoučí nožky, Myší jed; do sklenic můžeme také dát i dětské pochoutky - gumové medvídky, žížaly, lékořicové pendreky);
- výtvarné náměty;
- strom čarodějnic

- ježibaba na koštěti - malba doplněná přírodním materiálem a látkou

- kresba tuší - obličej ježibaby, dotvoření dle fantazie dětí, lepení kousků slámy (vlasy), tělo (látka)

- grafomotorika, správné držení tužky s uvolněním zápěstím, koordinace ruky a oka, orientace v ploše, řešení labyrintu, rozhodování
Pracovní listy z časopisu Pastelka

TVOŘENÍ

Vytvoříme si ježibabu z papíru, kterou můžete na ohni upálit.
Potřebujeme - pastelky, nůžky, lepidlo, klacík/špejli, 2x bílý papír
Děti mohou malovat dle své fantazie, nebo jim můžete nakreslit tvar a děti si ji vybarví pomocí pastelek.

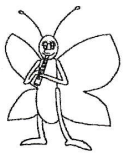

PAMPELIŠKOVÝ MED

Čarodejnice nejsou jen zlé, jsou to také skvělé bylinkářky, které se vyznají v tajích přírody. Umí zahánět nemoci, léčit zlomeniny a neduhy. Pojďme si společně vytvořit pampeliškový med. Nemá zdravotní účinky jako včelí, ale je to moc fajn alternativa, můžeme s ním osladit, kaši, čaj, či salát, nebo namazat na chléb.
Potřebujeme: 1 litr vody, citrón, 1 kg cukru krystal, velkou sklenici a 4 plné hrsti čerstvých pampeliškových květů

1. Květy pampelišek vložíme společně s dobře umytým a na plátky nakrájeným citronem do velké sklenice a zalijeme je jedním litrem studené vody a necháme 24 hodin ve vodě.
2. Nálev přecedíme do hrnce přes síto a tkaninu, aby se do hrnce nepřelily žádné kousky květu.
3. Do nálevu přidáme cukr.
4. Pampeliškový nálev se musí vařit tak dlouho, dokud nezhoustne. Alespoň hodinu.
5. Poté přelijeme do čistých sklenic a důkladně uzavřeme. Po vychladnutí skladujeme na tmavém místě.

POHYBOVÁ HRA „NA JENÍČKA A JEŽIBABU“

gogický záměr:

běh na signál, rytmické cítění

činnosti:

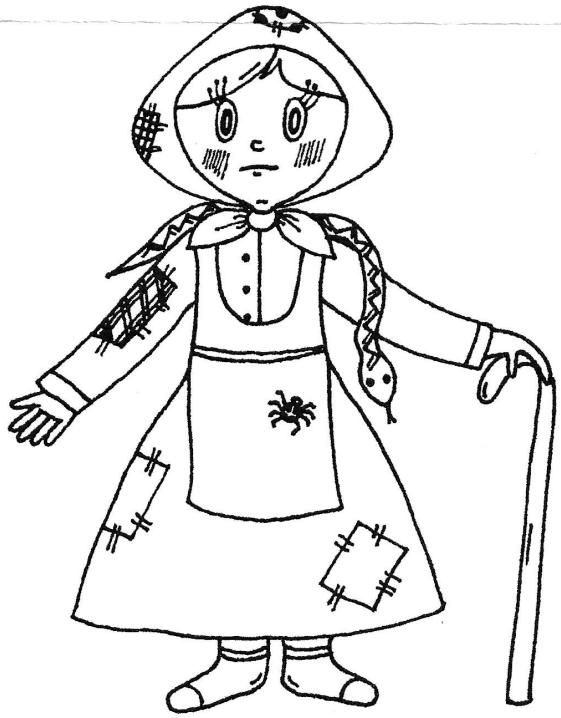
ti utvoří kruh. Uvnitř stojí Ježibaba. Mimo kruh stojí Jeníček, chodí kruhu a říká:

„Já jsem malý Jeníček, mám z chaloupky perníček.“

ní děti tleskají do rytmu.
aba odpovídá:

„Já jsem baba zlá, Jeníček mi perník dá.“

slova baba vybíhá a honí Jeníčka. Jeníček se zachrání vběhnutím uhu.

ŘÍKADLO

JEŽI JEŽI
JEŽIBABO
VYSTRČ HLAVU VEN!
JEŽI JEŽI
JEŽIBABO,
MÁŠ JI JAKO
KEDLUBEN!

JAKO Z POHÁDKY

BYLA JEDNA JEŽIBABA

STOJ SNOŽMO, PALEC UKAZUJE 1

A TA MĚLA DĚTI RÁDA

STOJ SNOŽMO, RUKA HLADÍ BŘICHO

ŽILA SI V CHALOUPCE Z PERNÍKU:

OTOČKY DOKOLA

„DEJTE SI POZOR, MAŘENKO, JENÍČKU!"

STOJ SNOŽMO, HROZIT PRSTEM

ZAVŘE VÁS NEJDŘÍVE DO KLECE,

DŘEP, RUKA NAZNAČUJE ZAMYKÁNÍ

VYKRMÍ A STRČÍ DO PECE.

NA SLOVO DO PECE - VÝSKOK

MUSÍTE POZOR DÁT,

STOJ SNOŽMO, HROZIT PRSTEM

NEBO SE NAMÍT NEBO NIKAT!

BĚH NA MÍSTĚ

ČARODĚJNICE

Pět ježibab
s jedním okem
letí, letí
nad potokem,
letí jako hejno ptáků,
pět ježibab
na smetáku.

Pět ježibab
s jedním uchem
jako hejno letí vzduchem,
letí, letí
v letu svačí,
pět ježibab
na tryskáči.
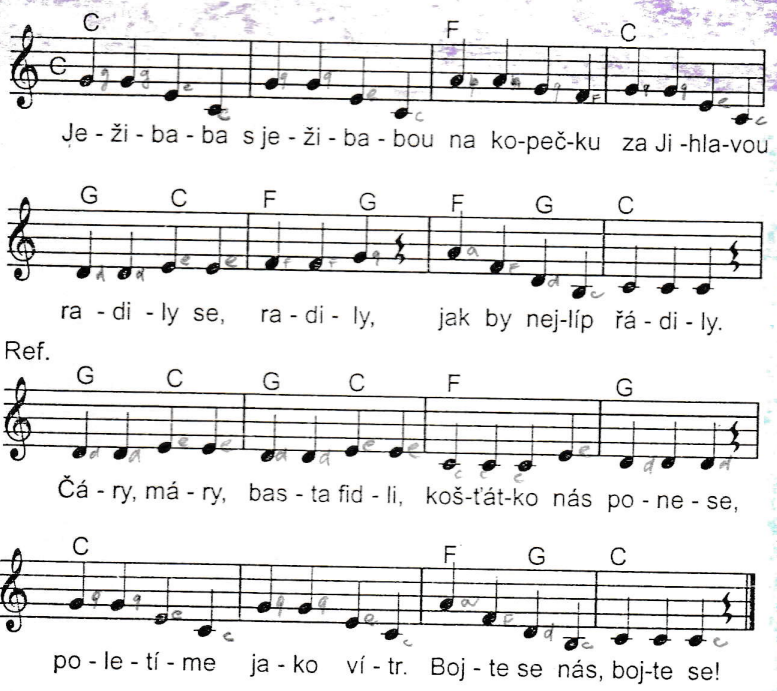
Pět ježibab
s dlouhým nosem
volá na mě: „Kluku, pojď sem!“
A když nejdu,
tak se štětí,
pět ježibab
na koštěti.

JEŽIBABA

LETÍ VZDUCHEM NA KOŠTĚTI,
POZOR NA XII, MILÉ DĚTI!
ABRAKA A DABRAKA,
TROUFNE SI I NA DRAKA!

KDYŽ SE VRÁTÍ DOMŮ ZDÁLI,
JEŽIBABA NEZAHÁLÍ.
HNED SE CHOPÍ KOŠTĚTE,
DVOREČEK SVÍM ZAMETE.

ČARODĚJNICE

2. Ježidědek vstal ze židle -
že poletí; vzal si vidle.
Jenže vidle neletí.
Proto - sláva koštěti!

Ref.: Čáry, máry, ...

